

Szkoła Podstawowa nr 6 im. Jana Brzechwy w Stargardzie Szczecińskim

PROGRAM BEZPIECZNY UCZEŃ

**„Dzieci uczą się tego, czym żyją.
Jeżeli dziecko żyje otoczone wrogością, nauczy się walczyć.
/.../ Jeżeli dziecko żyje w atmosferze akceptacji i miłości,
odnajdzie i pokocha siebie i cały świat.
Odnajdzie szczęście w życiu.”
/Doroty Law Nolte/**

SPIS TREŚCI:

1. WSTĘP
2. OGÓLNE CELE PROGRAMU I KONCEPCJA
3. ROLA NAUCZYCIELI
4. DZIAŁANIA PODEJMOWANE WOBEC UCZNIÓW
5. WPÓLPRACA Z RODZICAMI UCZNIÓW I ŚRODOWISKIEM LOKALNYM
6. EWALUACJA

ANEKS:

- HARMONOGRAM DZIAŁAŃ
- PROPOZYCJE SPOTKAŃ Z RODZICAMI
- PROGRAM STRAŻY MIEJSKIEJ „JESTEM BEZPIECZNY”
- PROPOZYCJE TEMATÓW LEKCJI WYCHOWAWCZYCH ZE SCENARIUSZAMI
- ANKIETA - DIAGNOZA ZJAWISKA SZKOLNEJ PRZEMOCY

WSTĘP

Chociaż konflikty wśród ludzi istniały i będą istnieć zawsze, nie oznacza to jednak usprawiedliwienia i obrony zachowania agresywnego i stosowania przemocy. Wobec nasilającej się we współczesnym świecie tendencji do stosowania przemocy jako dominującego sposobu radzenia sobie w życiu, konieczne jest uczenie dzieci innych rozwiązań. Przy występowaniu przemocy należy postawić jasną i wyraźną granicę, że takie zachowanie nie jest do zaakceptowania. Brak akceptacji dla zachowań określanych mianem przemocy, czy agresji i wskazywanie właściwych wzorców to myśl przewodnia programu profilaktycznego, który powstał w celu poprawy stanu bezpieczeństwa dzieci na terenie szkoły.

Wykorzystując informacje uzyskane w wyniku badań diagnozujących: bezpieczeństwo w szkole, respektowanie norm społecznych, oczekiwanych postaw, reagowanie na sytuacje trudne, skuteczność działań profilaktycznych, proponujemy działania kierowane dla uczniów, rodziców i nauczycieli.

Korzystaliśmy z wielu pomysłów zawartych w opracowaniu – Jak wychować w bezpiecznej atmosferze. Przygotowany program ma dać odpowiedź na to pytanie.

Według H. Rylke2 wyróżnia się pięć wariantów pracy:

I wariant – prelekcje dla grona pedagogicznego

II wariant – szkolenie grona specjalistów /np. wśród nauczycieli /

III wariant – objęcie całej szkoły programem specjalistów z zewnątrz

IV wariant – długoterminowa praca z wybranymi klasami

V wariant – szkoła sama podejmuje działania, a specjaliści z zewnątrz pełnią rolę doradców.

Jako najbardziej korzystne dla osiągnięcia podstawowego celu, uznaliśmy wykorzystanie czterech wariantów.

Taki projekt wymaga zaangażowania zarówno wszystkich nauczycieli, uczniów jak i rodziców. Podjęcie długofalowych działań, które planujemy na okres trzech lat, będzie możliwe dzięki włączeniu w nie rodziców uczniów oraz społeczności lokalnej. Oczywiście konieczne jest skorelowanie tego przedsięwzięcia z Programem Profilaktyki i Programem Wychowawczym Szkoły . Przewidujemy, że działania wynikające z realizacji programu będą przebiegały dwutorowo. Z jednej strony dotyczyły będą szeroko rozumianej profilaktyki bezpieczeństwa ucznia w szkole, z drugiej eliminowania występowania przemocy, sytuacji trudnych i niebezpiecznych dla ucznia.

OGÓLNE CELE PROGRAMU:

1. WZROST POCZUCIA BEZPIECZEŃSTWA UCZNIÓW
2. WSKAZYWANIE POSTAW I WZORCÓW GODNYCH NASLADOWANIA
3. UMIEJĘTNOŚĆ RADZENIA SOBIE UCZNIÓW W SYTUACJACH TRUDNYCH
4. INTEGRACJA UCZNIÓW, NAUCZYCIELI, RODZICÓW I SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ
5. KONTYNUOACJA DZIAŁAŃ SPRZYJAJĄCYCH WSZECHSTRONNEMU ROZWOJOWI UCZNIÓW
6. WZMOCNIENIE POZYCJI UCZNIĄ NIEPEŁNOSPRAWNEGO W GRUPIE RÓWIEŚNICZEJ

KONCEPCJA:

Na koncepcję ogólną programu profilaktycznego będą się składały działania adresowane do:

- WSZYSTKICH PRACOWNIKÓW SZKOŁY
- UCZNIÓW
- RODZICÓW UCZNIÓW
- SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

ROLA NAUCZYCIELI I POZOSTAŁYCH PRACOWNIKÓW SZKOŁY

NAUCZYCIELE I POZOSTALI PRACOWNICY SZKOŁY– oczywiste jest zaangażowanie w realizację założeń programu.

„Doświadczenia dowodzą, że tylko tam gdzie nauczyciele podejmują rzeczywisty trud włączenia się do programu i są przekonani o potrzebie działania, istnieje szansa rozwiązania problemu.”/ H. Rylke, J. Węgrzynowska, A. Milczarek. op. cit./

CELE ZAKŁADANE WOBEC GRONA PEDAGOGICZNEGO:

1. Przyjęcie odpowiedzialności przez każdego nauczyciela indywidualnie za współtworzenie i realizację programu.
2. Zapoznanie nauczycieli i pozostałych pracowników szkoły z mechanizmami powstawania i sposobami przeciwdziałania przemocy, sytuacjom trudnym i niebezpiecznym.
3. Integracja środowiska szkolnego, wypracowanie jednolitej strategii działań wobec przemocy, zachowań nieakceptowanych społecznie.

REALIZACJA

Rozpoczęła się od:

- analizy wyników badań bezpieczeństwa w szkole, respektowania norm społecznych, oczekiwanych postaw, reagowania na sytuacje trudne, skuteczności działań profilaktycznych
- wyłonienia liderów – koordynatorów programu, którzy zajmą się szczegółowym dopracowaniem koncepcji i rozdzieleniem odpowiedzialności
- zaplanowania i organizowania szkoleń dla nauczycieli w ramach WDN, ofert PODN, ZCDN, SORE i innych organizatorów.

Jak już wspomnieliśmy nadrzędnym celem jest poszerzenie szkolnej polityki dotyczącej bezpieczeństwa w szkole. W naszym programie znajdują się prelekcje dla grona pedagogicznego prowadzone również przez specjalistów z zewnątrz.

Program osadziliśmy mocno w realiach, uwzględniliśmy założenia zawarte w dokumentach szkolnych oraz aktualne potrzeby szkoły. Jest on traktowany jako kontynuacja działań wytyczonych przez wcześniejszy - zrealizowany projekt „Szkoła bez przemocy”.

TEMATY PROPONOWANE NA SZKOLENIA DLA NAUCZYCIELI/POZOSTAŁYCH PRACOWNIKÓW

1. STRES W PRACY ZAWODOWEJ – JAK SOBIE Z NIM RADZIĆ ?
2. SZTUKA POROZUMIEWANIA SIĘ - ZASADY PRAWIDŁOWEJ KOMUNIKACJI.
5. INTEGRACJA KLASY – BUDOWANIE ATMOSFERE WZAJEMNEJ ŻYCZLIWOŚCI.
6. WSPÓŁODPOWIEDZIALNOŚĆ – ZASADY PRACY W ZESPOLE.
7. EMOCJE – ROZPOZNAWANIE ICH U SIEBIE I INNYCH, NAZYWANIE I WYRAŻANIE UCZUĆ. BUDZENIE EMPATII.
8. MECHANIZMY POWSTAWANIA PRZEMOCY.
9. JAK REAGOWAĆ NA PRZEMOC ?
10. UMIEJĘTNOŚĆ ROZWIĄZYWANIA KONFLIKTÓW /SPOSOBY/.
11. SYNDROM OFIARY PRZEMOCY DOMOWEJ I RÓWIEŚNICZEJ.
12. PORTRET TYPOWEGO SPRAWCY PRZEMOCY.
13. UDZIELANIE POMOCY OFIAROM I SPRAWCOM PRZEMOCY.
14. PRACA Z UCZNIEM TRUDNYM.
15. WSPÓŁPRACA Z RODZICAMI – WYPRACOWANIE JEDNOLITEGO FRONTU DZIAŁAŃ DOROSŁYCH WOBEC PRZEMOCY.

DZIAŁANIA PODEJMOWANE WOBEC UCZNIÓW

UCZNIOWIE – główni inspiratorzy, odbiorcy i uczestnicy proponowanych w naszym programie działań. Z obserwacji codziennego życia w szkole oraz diagnozy sytuacji opartej na przeprowadzonych badaniach wynika, że konflikty rówieśnicze pod różnymi postaciami są obecne w szkole, choć w niewielkim stopniu.

W związku z tym zamierzamy:

- jasno określić granice tego co dozwolone i zabronione
- interweniować - stanowczo reagować na przemoc i zachowania nieakceptowane społecznie
- wskazywać postawy i zachowania godne naśladowania
- integrować uczniów
- zachęcać do kreatywnego spędzania czasu wolnego

I. OKREŚLENIE GRANIC – to pierwszy etap programu.

Nasze działania chcemy rozpocząć od wyraźnego ustalenia granic, czyli określenia zasad postępowania obowiązujących wszystkich uczniów. Jeśli ustalimy normy i sposoby ich egzekwowania oraz wprowadzimy je w życie, dziecku będzie łatwiej żyć w społeczności szkolnej. Zależy nam, aby uczniowie czuli się dobrze i bezpiecznie w szkole i klasie.

Kierując się taką motywacją w ramach programu planujemy:

1. Przeprowadzenie godzin wychowawczych – przypomnienie zasad, obowiązków uczniów oraz praw człowieka i praw dziecka.
2. Tworzenie w ramach lekcji wychowawczych Klasowego Kodeksu Ucznia.
3. Przygotowanie gazetki dla uczniów/ wykonanej przez Samorząd Uczniowski przypominającej obowiązujące zasady życia szkolnego.
4. Zorganizowanie prelekcji policji, Straży Miejskiej, sędziny Sądu Rodzinnego, saperów.
5. Przeprowadzenie zajęć warsztatowych przez psychologa z PPP dla wybranych klas.
6. Zorganizowanie różnorodnych zajęć służących adaptacji uczniów klas I, IV i nowych uczniów naszej szkoły.

Naszym priorytetem jest wdrożenie do przestrzegania zachowań bezpiecznych, akceptowanych, pozbawionych przemocy.

Poinformujemy o obowiązujących w szkole prawach, regulaminach, procedurach postępowania w przypadku łamania zasad. Uczniowie sami stworzą z pomocą wychowawcy Klasowe Kodeksy Bezpieczeństwa, pod którymi podpiszą się i będą przestrzegać lub odpowiadać za łamanie jego postanowień.

Uważamy, że podstawą uzyskania oczekiwanych efektów wychowania jest utrzymanie równowagi pomiędzy okazywaniem dzieciom życzliwości, a stawianiem wymagań. Wymagania stają się czytelne przy jasno sprecyzowanych i powszechnie znanych regułach postępowania. Nie możemy pozwolić na pseudo tolerancję rozumianą jako zezwolenie na wszystko.

II . INTEGRACJA – to drugi etap programu. Dobre relacje między dziećmi i budowanie więzi niweluje zachowania agresywne i sprzyja zachowaniom pro społecznym.

Skupimy się na:

1. Pogłębianiu świadomości dzieci na temat wspólnego bycia razem
2. Tworzeniu i cementowaniu więzi między uczniami w klasie /poprawa samopoczucia dzieci/.

3. Umacnianiu więzi dzieci i ich rodziców ze szkołą i środowiskiem lokalnym. Integracja będzie więc rozumiana bardzo szeroko i obejmie swym zasięgiem: każdego ucznia i jego klasę, klasę i szkołę, w końcu szkołę i środowisko lokalne. Jest ona niezbędnym elementem realizacji programu.

III . INTERWENCJA – PRZECIWDZIAŁANIE – to trzeci etap programu. Ważne jest ustalenie systemu reagowania na przemoc, zachowania nieakceptowane społecznie zdarzające się w szkole. Wymagają one natychmiastowej, przemyślanej i często długofalowej interwencji. Interwencję rozumiemy tu jako kompleksowy system działań zmierzający do trwałej zmiany zachowania oraz nastawienia świadków zdarzeń.

Dla osiągnięcia spodziewanej poprawy zachowań realizować będziemy następujące zadania

1. Zapoznanie z prawem i obowiązkami odpowiedzialności szkolnej i prawnej
2. Przekazanie uczniom informacji na temat mechanizmów powstawania przemocy /zachowania: ofiar, świadków, sprawców/
3. Uczenie zachowań asertywnych
4. Uświadomienie konieczności reagowania na przemoc i zachowania negatywne
5. Angażowanie rodziców i uczniów do wspierania walki z przemocą i zachowaniami nieakceptowanymi społecznie
6. Poznanie ogólnych zasad skutecznej interwencji i ćwiczenie zachowań interwencyjnych

IV. AKTYWNOŚĆ - to czwarty i ostatni etap programu.

Jak wiemy zachowaniom negatywnym sprzyja poczucie nudy i nieumiejętność organizowania czasu wolnego.

Alternatywą dla niepożądanych zachowań, przemocy będzie propagowany przez nas model aktywnego, kreatywnego i zdrowego stylu życia i zachowania.

Osiągniemy ten cel poprzez:

1. Propagowanie pozytywnych wzorów i stylów życia /spotkania z ciekawymi ludźmi/
2. Uczenie dzieci racjonalnego planowania i organizowania sobie czasu nauki i czasu wolnego
3. Angażowanie uczniów w pracę samorządów klasowych i Samorządu Szkolnego
4. Organizowanie z uczniami imprez szkolnych i akcji charytatywnych, działań antydyskryminacyjnych.
5. Stwarzanie dzieciom możliwości rozwoju uzdolnień i zainteresowań w ramach zajęć Pozalekcyjnych.

W naszym harmonogramie znalazły się również inne hasła, które także zawierają działania rozwijające i utrwalające zachowania pożądane.

RODZICE UCZNIÓW I ŚRODOWISKO LOKALNE

W celu realizacji powyższych działań zaprosiliśmy do współpracy rodziców uczniów. Jak wskazuje motto niniejszego programu „dzieci uczą się tego czym żyją”. Odpowiedzialnymi za ich wychowanie i zachowania są przede wszystkim rodzice. Oddziaływanie na rodzinę ucznia, w której niejednokrotnie tkwi źródło zachowań jest niezwykle trudnym, ale i koniecznym krokiem. Uważamy, więc że niezbędne jest podjęcie szeroko rozumianej pedagogizacji rodziców. Przedstawimy rodzicom ofertę spotkań

ze specjalistami z zewnątrz. Chcemy mocniej włączyć rodziców w działania klasy i szkoły. Aktywny udział rodziców w realizacji programu ma na celu poprawę funkcjonowania środowiska życia dziecka. Dotyczyć będą one życia w rodzinie oraz problemów z dziedziny wychowania.

Oczekujemy, że rodzice będą:

1. Aktywnie uczestniczyć w życiu klasy i szkoły
2. Włączać się w działania przeciwko przemocy i zachowaniom nieakceptowanym społecznie i propagować zdrowy styl życia i pozytywne wzorce zachowań.
3. Przy wsparciu szkoły rozwiązywać problemy wychowawcze i rodzinne
3. Korzystać z oferty pomocy oferowanej przez szkołę
4. Uczestniczyć w prelekcjach i wykładach zaproponowanych przez szkołę

PROPOZYCJE TEMATÓW SPOTKAŃ Z RODZICZAMI W SZKOLE I INNYCH INSTYTUCJACH

1. JAK ZMOTYWOWAĆ DZIECKO DO NAUKI
2. DZIECKO Z TRUDNOŚCIAMI W NAUCE – PRZYCZYNY TRUDNOŚCI
3. PROBLEMY WYCHOWAWCZE I ZABURZENIA ZACHOWANIA UTRUDNIAJĄCE NAUKĘ
4. ZAPOZNANIE RODZCÓW Z LITERATURĄ PEDAGOGICZNĄ – INSPIRUJĄCĄ DO WSPOMAGANIA ROZWOJU DZIECKA
5. PRAWA DZIECKA, PRAWA I OBOWIĄZKI UCZNIA , ASERTYWNOŚĆ – POSZANOWANIE TWOICH I MOICH PRAW
6. MECHANIZMY POWSTAWANIA PRZEMOCY - PRZEMOC RÓWIEŚNICZA
7. ROZMOWA Z DZIECKIEM – ZASDY PRAWIDŁOWEJ KOMUNIKACJI
8. NAUKA GOSPODAROWANIA CZASEM - PLANOWANIE Z DZIECKIEM PRACY I CZASUWOLNEGO
9. JAK WSPOMAGAĆ ROZWÓJ SWOJEGO DZIECKA – „BYĆ DOBRYM RODZICEM”
10. ZAPOZNANIE Z NOWĄ FORMUŁĄ SPRAWDZIANU KLAS VI

Współpraca ze środowiskiem lokalnym będzie się koncentrowała na organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży. Działania nasze będą włączały uczniów, rodziców, absolwentów, mieszkańców osiedla, miasta.

Będą to:

1. Organizowanie przez szkołę imprez otwartych dla społeczności lokalnej
 - imprezy szkolne i klasowe
 - festyn rodzinny
 - spotkania z absolwentami Szkoły Podstawowej nr 6